

Tehy ry
PL 10
00060 Tehy

LAUSUNTO

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Viite **VN/480/2021**

Tehy ry:n lausunto hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi varhaiskasvatustuksen muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi varhaiskasvatustusta siten, että siinä säädettäisiin varhaiskasvatuksessa olevan lapsen oikeudesta tarvitsemaansa tukeen sekä varhaiskasvatuksessa annettavan tuen rakenteesta.

Ehdotuksen tavoitteena on vahvistaa lapsen lakisääteistä oikeutta tarvitsemaansa tukeen ja vahvistaa varhaiskasvatustuksen tasavertaista oikeutta kehityksen, oppimisen ja hyvinvoinnin tukeen. Tavoitteena on myös, että lapsen varhaiskasvatuksessa aloitetut tukitoimenpiteet siirtyisivät tarpeen mukaisesti esi- ja perusopetukseen, huomioiden koulutusmuotojen erityispiirteet luomalla nykyistä vahvempi lainsäädännöllinen ja käsitteellinen jatkumo varhaiskasvatuksesta esi- ja perusopetukseen.

Tavoitteet ovat kannatettavia.

15 a § Lapsen kehityksen, oppimisen ja hyvinvoinnin tukeminen

Pykälässä ehdotetaan, että varhaiskasvatukseen osallistuvalla lapsella on oikeus saada hänen yksilöllisen kehityksensä, oppimisensa tai hyvinvointinsa edellyttämää tukea heti tuen tarpeen ilmetyä osana varhaiskasvatustuksen perustoimintaa.

Pykälän toisessa momentissa ehdotetaan, että jos tarkoitettu tuki ei ole riittävää tai lapsi tarvitsee vahvempaa tukea, on tukea tehostettava lapsen yksilöllisten tarpeiden mukaan. Myös tässä momentissa on tarpeen kirjata, että tukea tehostetaan heti tarpeen ilmetyä.

Pykälän kolmannessa momentissa ehdotetaan, että jos 2 momentissa tarkoitettu tuki ei ole riittävää tai lapsi tarvitsee tukea vammasta, sairaudesta, kehityksen viivästyisestä tai muusta lapsen oppimisen ja kehityksen tuen tarpeesta johtuen, on tukea annettava yksilöllisesti suunniteltuna erityisenä tukena.

Momenttiin on tarpeen kirjata missä ajassa tukea on annettava lapselle. Koska momentin toteuttaminen vaatii päätöksen, jonka tekee varhaiskasvatustuksen järjestämisvastuussa oleva kunta, tulee aikamääre olla 2 viikko tai enintään yksi kuukausi.

15 b § Lapselle annettava tuki ja tuen toteutus

Esityksen mukaan voi lapselle annettava tuki sisältää lapsen tarvitsemia pedagogisia, rakenteellisia ja hoidollisia järjestelyjä, kuten varhaiskasvatustuksen erityisopettajan antamaa konsultaatiota ja opetusta, varhaiskasvatukseen osallistumisen edellyttämiä tulkitsemis- ja avustamispalveluja tai apuvälineiden käyttöä. Esityksen mukaan hoidolliset tukitoimet ovat keinoja, joilla vastataan lapsen sairaanhoidollisiin, perushoitoon, hoivaan ja avustamiseen liittyviin tarpeisiin. Nämä voivat olla esimerkiksi lapsen pitkäaikaissairauksien hoitoon, lääkitykseen, ruokavalioon ja liikkumiseen liittyvät avustamisen tarpeet ja apuvälineet.

Hoidolliset järjestelyt ovat laaja käsite ja on tarpeellista erottaa sairaanhoidolliset järjestelyt omaksi kohdaksi.

Ehdotamme seuraavaa muutosta pykälään:

Lapselle annettava tuki voi sisältää lapsen tarvitsemia pedagogisia, rakenteellisia, hoidollisia ja sairaanhoidollisia järjestelyjä. Tuki voi olla varhaiskasvatuksen erityisopettajan antamaa konsultaatiota ja opetusta, terveydenhuollon ammattihenkilön osaamista, varhaiskasvatukseen osallistumisen edellyttämiä tulkitsemis- ja avustamispalveluja tai apuvälineiden käyttöä.

Lisäksi ehdotamme, että toimintakyvyn tukeminen lisätään pykälän perusteluihin.

35 § Päiväkodin henkilöstön mitoitus

Pykälässä ehdotetaan, että jos päiväkodissa on yksi tai useampi vammaisen tai 15 a §:n 2 tai 3 momentin mukaisen tuen tarpeessa oleva lapsi, on tämä otettava huomioon lasten taikka 1 momentissa tarkoitettujen henkilöitten lukumäärässä.

Pykälä ei ole tarpeeksi velvoittava. Esimerkkinä voi todeta tilanteen kunnasta, jossa lapsi/ryhmä ei saa avustajaa koska kunnassa on tarjolla varhaiskasvatuksen erityisopettajan osaamista. Varhaiskasvatuksen erityisopettajien määrä on kuitenkin täysin riittämätön suhteessa tarpeeseen. Tämä johtaa siihen, että ryhmässä ei ole avustajaa eikä myöskään erityisopettajan työpanosta. Tilanne ei ole lapsen edun mukainen.

Kun lapsella on avustaja, on tärkeää, että avustaja on paikalla koko sen ajan, kun lapsi on läsnä. Muussa tapauksessa on muun henkilöstön riittävyys huomioitava näissä tilanteissa.

Huomiota on myös kiinnitettävä avustajan ammatilliseen osaamiseen ja kokemukseen, sillä usein juuri tukea tarvitsevat lapset tarvitsevat erityisosaamista.

Tällä hetkellä on ryhmissä paljon lapsia ilman tukitoimia. Tämä johtaa siihen, että muutama lapsia ryhmässä saattaa viedä suuren osan kasvatusvastuullisten ajasta muiden lasten jäädessä vähemmälle huomiolle. Ryhmiä muodostettaessa tulee kaikilla lapsilla olla yhdenvertainen oikeus varhaiskasvatukseen.

Lapsen tuen tarve tulee huomioida ryhmiä muodostettaessa henkilöstömitoituksessa siten, että lakiin kirjataan suhdelukukertoimet.

Täydennyskoulutus

Pykälän 15 b perusteluissa todetaan, että erityisopettajan antama tuki voi olla lapsi- ja/tai ryhmätasoisesti annettavaa opetusta tai konsultatiivista tukea, jolloin tuki kohdentuisi lapsen ryhmän henkilöstölle ja/tai lapsen huoltajille. Monialainen yhteistyö puolestaan on varhaiskasvatuksen ulkopuolisten asiantuntijoiden varhaiskasvatuksen ammattilaisille antamaa lapsen tukeen liittyvää konsultaatiota ja ohjausta.

Erityisopettajan antama tuki ja monialainen yhteistyö on toteutettava siten, että kaikki lasta hoitavat ammattihenkilöt pääsevät siitä osalliseksi. Täydennyskoulutuksen suunnittelussa ja kohdentamisessa on huomioitava kaikki ammattiryhmät.

Vuorohoito

Koko henkilöstön osaaminen on erityisen tärkeää vuorohoidossa, jolloin lapset saattavat olla päiväkodissa enimmäkseen iltaisin, öisin ja viikonloppuisin. Vuorohoidon erityispiirteet tulee huomioida tuen tarpeen toteutuksessa.

Yksityinen varhaiskasvatus

Kuten sivistysvaliokunta (SiVM 5/2018 vp, s. 8) on todennut, on välttämätöntä, että yksityisten palveluntuottajien tarjoamassa varhaiskasvatuksessa lapset saavat yhtä hyvät ja kattavat palvelut kuin kunnallisessa varhaiskasvatuksessa, jotta yhdenvertaisuus lasten kesken toteutuu. Julkisen ja yksityisen palvelun tuottajilla on yhtäläinen velvollisuus järjestää lapselle tämän tarvitsema tuki.

Henkilöstön riittävyys

Laadukkaan varhaiskasvatuksen toteuttaminen edellyttää riittävää määrää ammattitaitoista henkilökuntaa. Tällä hetkellä vakava pula erityisesti varhaiskasvatuksen erityisopettajista sekä varhaiskasvatuksen opettajista. Vuonna 2030 muuttuva henkilöstörakenne ei helpota tilannetta. Apua tilanteeseen toisi nykyisen henkilöstörakenteen säilyttäminen alle 3-vuotiaiden ryhmissä.

Lausunto on tehty yhteistyössä Suomen Lastenhoitoalan Liiton kanssa.

Helsingissä 7.6.2021

Millariikka Rytönen
Puheenjohtaja
Tehy ry

Lisätietoja: Eva Siitonen, sosiaalipoliittinen asiantuntija, Tehy ry,
eva.siitonen@tehy.fi